

**Программа курса
«История России для граждан Республики Беларусь»**

Объем и содержание учебной дисциплины «История России»

Форма обучения	Общий объем (трудоемкость) Часов	в том числе аудиторная контактная работа обучающихся с преподавателем, час					Самостоятельная работа, час	Форма промежуточной аттестации
		Всего	Лекции	Практические (семинарские) занятия	Лабораторные занятия	Консультации		
дистанционная	36	36	10	-	-	-	26	тест

Тематический план

№ п/п	Основные разделы и темы учебной дисциплины	Часов	
		Лекции	Самостоятельная работа
1.	Раздел 1. Становление российской государственности: от раннефеодального государства к централизованному	2	4
	Тема 1.1. Образование Древнерусского государства	1	2
	Тема 1.2. Русские земли в XII– XIII вв		2
	Тема 1.3. Объединение русских земель вокруг Москвы	1	
2.	Раздел 2. Россия на пути к Новому времени (XVI –XVII вв.): эволюция экономической, социальной и политической систем	2	4
	Тема 2.1. Внутренняя политика Ивана IV	2	2
	Тема 2.2. XVII век – начало нового периода российской истории		2
3.	Раздел 3. Россия в XVIII в.: реформы Петра I и Екатерины II	2	4
	Тема 3.1. Реформы Петра I	2	2
	Тема 3.2. Внутренняя политика России в царствование Екатерины II		2
4.	Раздел 4. Россия в XIX – начале XX вв.	2	6
	Тема 4.1. Внутренняя политика России в первой половине XIX в. (Александр I, Николай I)		2
	Тема 4.2. Отмена крепостного права и реформы 60-70-х гг. XIX в.	2	2
	Тема 4.3. Внутренняя политика Александра III		1
	Тема 4.4. Россия в конце XIX – начале XX века Россия на рубеже XIX–XX.		1
5.	Раздел 5. Советская Россия / СССР в 1917–1945 гг.	2	4
	Тема 5.1. Россия в период Великой российской революции и Гражданской войны		2

	Тема 5.2. СССР в 20-30-е гг. XX в.		1
	Тема 5.3. СССР в годы Великой Отечественной войны	2	1
6.	Раздел 6. СССР (Россия) во второй половине XX в.	2	4
	Тема 6.1. СССР в 1945–1953 гг.		1
	Тема 6.2. СССР в период «оттепели» и «застоя» (1953–1985 гг.)	2	1
	Тема 6.3. СССР в период перестройки (1985–1991 гг.)		1
	Тема 6.4. Россия в 1992-2000 гг.		1
	Итого:	10	26

Краткое содержание учебной дисциплины

Раздел 1. Становление российской государственности: от раннефеодального государства к централизованному

Тема 1.1. Образование Древнерусского государства.

Киевская Русь в конце IX - начале XII вв. Этногенез восточных славян. Возникновение родоплеменного строя и феодальных отношений. Норманнская теория и ее критика. Деятельность первых русских князей. Политический строй Древнерусского государства. «Русская Правда» – древнейший русский свод законов. Основные социальные категории древнерусского общества.

Тема 1.2. Русские земли в XII– XIII вв.

Феодальная раздробленность. Причины феодальной раздробленности. Характеристика основных центров Руси периода феодальной раздробленности. Владимиро-Суздальское княжество. Галицко-Волынское княжество. Новгородская республика и особенности ее политического строя. Вече и его компетенция. Посадник, тысяцкий, архиепископ, архимандрит, князь.

Тема 1.3. Объединение русских земель вокруг Москвы.

Образование Русского централизованного государства (XIV – начало XVI вв.) Предпосылки объединения русских земель. Факторы, способствовавшие возвышению Москвы. Этапы объединительного процесса. Иван Калита. Дмитрий Донской. Куликовская битва и ее значение. Иван III. Присоединение Новгорода Великого, Твери, Вятки. Свержение монголо-татарского ига. Судебник 1497 г. Василий III и завершение процесса образования Русского централизованного государства.

Раздел 2. Россия на пути к Новому времени (XVI –XVII вв.): эволюция экономической, социальной и политической систем

Тема 2.1. Внутренняя политика Ивана IV

Реформы Ивана IV, их роль в создании централизованного государства. Созыв первого Земского собора в истории России и установление сословно-представительной монархии. Судебник 1550 г. Уложение о службе. Отмена системы кормлений. Губная реформа. Зарождение системы приказов. Упорядочение местничества. Стоглавый собор. Опричнина: ее сущность и последствия.

Тема 2.2. XVII век – начало нового периода российской истории

Государственный строй России XVII века: эволюция от сословнопредставительной монархии к абсолютизму (эволюция царского титула, отмирание института Земских соборов, изменения в составе Боярской думы, системе приказов). Сословный строй России XVII в. Феодалы, духовенство, посадские люди, крестьяне: характеристика сословий и их правовой статус. Соборное Уложение 1649 г. – кодекс феодального права России. Юридическое оформление крепостного права в России. Новые тенденции в развитии

экономики XVII века. Секуляризация культуры.

Раздел 3. Россия в XVIII в.: реформы Петра I и Екатерины II

Тема 3.1. Реформы Петра I

XVIII век – век модернизации. Причины и предпосылки преобразований Петра I. Основные направления реформ: административные реформы, военная реформа, церковная реформа, реформы в сфере промышленности и торговли, новшества в системе образования и культуры. Итоги реформ. Цивилизационный раскол русского общества как результат петровских преобразований.

Тема 3.2. Внутренняя политика России в царствование Екатерины II

Политическая программа Екатерины II как идейная основа реформ. «Просвещенный абсолютизм». Основные направления внутренней политики Екатерины II. Указы, направленные на дальнейшее развитие крепостного права. Секуляризация церковно-монастырских земель. Проект Н. И. Панина об учреждении Императорского Совета. Реформа Сената. Открытие Вольного экономического общества. Уложенная комиссия 1767–1768 гг. Областная реформа. Жалованные грамоты дворянству и городам.

Раздел 4. Россия в XIX – начале XX вв.

Тема 4.1. Внутренняя политика России в первой половине XIX в. (Александр I, Николай I)

Дворцовый переворот 1801 г. и убийство Павла I. Восшествие на престол Александра I. Негласный комитет. Основные направления внутренней политики Александра I. Политика по крестьянскому вопросу. Министерская реформа. Реформа Сената. Деятельность М. М. Сперанского и учреждение Государственного Совета. А. А. Аракчеев и военные поселения. Самодержавие Николая I. Бюрократизация системы управления. А. Х. Бенкендорф и III отделение. Кодификация законов. Политика в области просвещения и печати. Крестьянский вопрос и реформа управления государственными крестьянами.

Тема 4.2. Отмена крепостного права и реформы 60-70-х гг. XIX в.

Отмена крепостного права: причины, подготовка, сущность, последствия и значение. Реформы 60-70-х гг. XIX в.: судебная реформа, военные реформы, реформы в области местного самоуправления (земская, городская), реформы в сфере образования.

Тема 4.3. Внутренняя политика Александра III

Ситуация в России к началу 1880-х гг. Народническое движение. Террористическая деятельность народовольцев. Убийство Александра II. Александр III и контрреформы: цензура и просвещение; крестьянский вопрос; введение института земских начальников; земская и городская контрреформы.

Тема 4.4. Россия в конце XIX – начале XX века Россия на рубеже XIX–XX.

Социально-экономические проблемы. Экономическая модернизация страны. Реформы С. Ю. Витте – индустриализация «сверху»: основные направления (винная монополия, денежная реформа, промышленная и торговая политика, железнодорожное строительство), итоги. Первая русская революция: причины, основные этапы и события, расстановка социально-политических сил, итоги. Манифест 17 октября 1905 г. Политические партии в России начала XX в.: генезис, классификация, программы, тактика. Учреждение Государственной думы. Проблемы и опыт парламентаризма в России в начале XX в. Аграрная реформа П. А. Столыпина: экономическая, социальная и политическая сущность; итоги, оценки. Россия в годы Первой мировой войны: назревание общенационального кризиса.

Раздел 5. Советская Россия / СССР в 1917–1945 гг.

Тема 5.1. Россия в период Великой российской революции и Гражданской

войны

Обострение общественно-политической ситуации в России в начале 1917 г. Рост забастовочного движения. Февральская революция. Свержение самодержавия. Двоевластие в России: причины и сущность явления. Нарастание общенационального кризиса летом-осенью 1917. Корниловский мятеж и его подавление. Демократическое совещание и его решения. Подготовка большевиков к вооружённому восстанию. Деятельность ВРК. Октябрьская революция в России и падение Временного правительства. II Съезд советов. Причины интервенции и гражданской войны. Первые антисоветские выступления. Создание Добровольческой армии. Мятеж Чехословацкого корпуса и начало полномасштабной гражданской войны. «Демократическая контрреволюция» и её крах. Эскалация гражданской войны в 1919 г. Поражение армий Колчака, Деникина и Юденича. Советско-польская война 1920 г. Разгром Врангеля. Начало вывода войск интервентов с территории Советской России. Советизация Закавказья и Средней Азии. Боевые действия на Дальнем Востоке. Завершение гражданской войны и её последствия.

Тема 5.2. СССР в 20-30-е гг. XX в.

Экономическое развитие советской России в годы «военного коммунизма» и НЭПа. Причины провозглашения политики «военного коммунизма». Изменение системы управления народным хозяйством. Национализация промышленности. Введение продразвёрстки в деревне. Создание госхозов и комбедов. Ухудшение социальноэкономической ситуации в Советской России в начале 1920-х гг. Массовые крестьянские выступления. Кронштадтский мятеж. Вызревание необходимости смены внутривластного курса. X съезд РКП(б) и провозглашение новой экономической политики. НЭП в различных отраслях советской экономики (промышленность, сельское хозяйство, торговля, финансовая система). Противоречия НЭПа и его основные результаты. Свёртывание новой экономической политики. Политика «большого скачка» в СССР – форсированная индустриализация и сплошная коллективизация. Причины, цели, источники осуществления индустриализации. Реализация первого и второго пятилетнего плана развития народного хозяйства. Стахановское движение. Итоги индустриализации. Советская деревня второй половины 1920-х гг. Отношение к коллективизации в партийно-государственном руководстве: И. В. Сталин и Н. И. Бухарин. Осуществление политики коллективизации, её итоги и последствия. Политический режим в СССР в 1930-е гг. Тоталитаризм и его отличительные признаки. Формирование культа личности. Репрессивный аппарат и его органы: НКВД, ГУЛАГ, разветвленная сеть исправительно-трудовых лагерей и колоний, внесудебные органы репрессий (Особое совещание, «тройки», «двойки»). Основные направления репрессий: репрессии против деятелей партии и военачальников, репрессии против крестьянства (раскулачивание), взаимоотношения с Русской православной церковью.

Тема 5.3. СССР в годы Великой Отечественной войны

Начало войны. Преобразование органов государственного военного управления. Оборонительные сражения летом–осенью 1941 г. Блокада Ленинграда. Оборона Москвы. Провал «блицкрига». Контрнаступление Красной армии под Москвой. Новые неудачи РККА весной-летом 1942 г. Сталинградская битва. Наступление Красной армии зимой – весной 1943 г. Курская битва. Форсирование Днепра. Освобождение территории СССР в 1944 г. Освобождение стран ЦЮВЕ. Берлинская операция. Капитуляция Германии.

Раздел 6. СССР (Россия) во второй половине XX в.

Тема 6.1. СССР в 1945–1953 гг.

Демографические и экономические последствия Великой Отечественной войны. Социально-экономическое развитие СССР в послевоенные годы. Восстановление промышленности: источники, темпы, результаты. Реализация ядерной программы.

Аграрная политика властей. Денежная реформа 1947 г. и отмена карточной системы. Новая геополитическая ситуация по окончании Второй мировой войны. «Холодная война»: причины, проявления, итоги.

Тема 6.2. СССР в период «оттепели» и «застоя» (1953–1985 гг.)

СССР в 1953–1964 гг.: XX съезд партии и либерализация советского политического режима; восстановление прав депортированных народов; реформирование законодательства; социально-экономические преобразования; развитие науки и культуры СССР в 1964–1985 гг.: нарастание консервативных тенденций в политической жизни; геронтократия; диссидентское движение; социально-экономическое развитие; политика «разрядки» международной напряженности.

Тема 6.3. СССР в период перестройки (1985–1991 гг.)

Предпосылки коренных преобразований в СССР. М. С. Горбачёв. Провозглашение политики «ускорения». Антиалкогольная кампания. Чернобыль и его экономические последствия. Развитие кооперативного движения. Закон о государственном предприятии. Ухудшение социально-экономической ситуации в стране. Провал экономических реформ М. С. Горбачёва. Политические реформы М. С. Горбачёва. Провозглашение политики «перестройки» и «гласности». Кадровые изменения в верхах. Реформирование высших органов государственной власти: создание Съезда народных депутатов и учреждение поста президента. Отмена 6-й статьи конституции СССР и провозглашение многопартийности. Нарастание кризисных явлений. Августовские события 1991 г. Запрет КПСС. Беловежские соглашения и распад СССР.

Тема 6.4. Россия в 1992–2000 гг.

Проведение радикальных рыночных реформ в начале 1990-х гг.: приватизация, провозглашение свободных рыночных цен и пр. Экономические последствия реформ. Рост протестных настроений в обществе. Деятельность Верховного Совета. Указ № 1400. Октябрьские события 1993 г. и их последствия. Принятие новой конституции и выборы в I Государственную Думу. Президентские выборы 1996 г. Правительственная «чехарда» 1998 – 1999 г. Досрочная отставка президента Б. Н. Ельцина. Избрание В. В. Путина президентом РФ.

Кароткі змест вучэбнай дысцыпліны

Раздзел 1. Станаўленне расійскай дзяржаўнасці: ад раннефеадальнага дзяржавы да цэнтралізаванага

Тэма 1.1. Адукацыя Старажытнарускай дзяржавы.

Кіеўская Русь у канцы IX - пачатку XII стст. Этнагенез усходніх славян. Узнікненне родаплемяннага ладу і феадальных адносін. Нарманская тэорыя і яе крытыка. Дзейнасць першых рускіх князёў. Палітычны лад Старажытнарускай дзяржавы. "Руская Праўда" - найстаражытны рускі збор законаў. Асноўныя сацыяльныя катэгорыі старажытнарускага грамадства.

Тэма 1.2. Рускія землі ў XII-XIII стст.

Феадальная раздробленасць Прычыны феадальнай раздробленасці. Характарыстыка асноўных цэнтраў Русі перыяду феадальнай раздробленасці. Уладзіміра-Суздальскае княства. Галіцка-Валынскае княства. Наўгародская рэспубліка і асаблівасці яе палітычнага ладу. Веча і яго кампетэнцыя. Пасаднік, тысяцкі, арцыбіскуп, архімандрыт, князь.

Тэма 1.3. Аб'яднанне рускіх земляў вакол Масквы.

Адукацыя Рускай цэнтралізаванай дзяржавы (XIV - пачатак XVI стст.) Перадумовы аб'яднання рускіх земляў. Фактары, якія садзейнічалі ўзвышэнню Масквы. Этапы аб'яднальнага працэсу. Іван Каліта. Дзмітрый Данскі. Кулікоўская бітва і яе значэнне. Іван III. Далучэнне Ноўгарада Вялікага, Цверы, Вяткі. Зваржэнне мангола-татарскага іга.

Судзебнік 1497 г. Васіль III і завяршэнне працэсу ўтварэння Рускай цэнтралізаванай дзяржавы.

Раздзел 2. Расія на шляху да Новага часу (XVI-XVII стст.): эвалюцыя эканамічнай, сацыяльнай і палітычнай сістэм

Тэма 2.1. Унутраная палітыка Івана IV

Рэформы Івана IV, іх роля ў стварэнні цэнтралізаванай дзяржавы. Скліканне першага Земскага сабора ў гісторыі Расіі і ўсталяванне саслоўна-прадстаўнічай манархіі. Судзебнік 1550 г. Улажэнне аб службе. Адмена сістэмы кармленняў. Губная рэформа. Зараджэнне сістэмы загадаў. Упарадкаванне месніцтва. Стагалоўны сабор. Апрычніна: яе сутнасць і наступствы.

Тэма 2.2. XVII стагоддзе - пачатак новага перыяду расійскай гісторыі

Дзяржаўны лад Расіі XVII стагоддзя: эвалюцыя ад саслоўнапрадстаўнічай манархіі да абсалютызму (эвалюцыя царскага тытула, адміранне інстытута Земскіх сабораў, змены ў складзе Баярскай думы, сістэме загадаў). Саслоўны лад Расіі XVII ст. Феодалы, духавенства, пасадскія людзі, сяляне: характарыстыка саслоўяў і іх прававы статус. Саборнае Улажэнне 1649 г. – кодэкс феадальнага права Расіі. Юрыдычнае афармленне прыгоннага права ў Расіі. Новыя тэндэнцыі ў развіцці эканомікі XVII стагоддзі. Секулярызацыя культуры.

Раздзел 3. Расія ў XVIII ст.: рэформы Пятра I і Кацярыны II

Тэма 3.1. Рэформы Пятра I

XVIII стагоддзе - стагоддзе мадэрнізацыі. Прычыны і перадумовы пераўтварэнняў Пятра I. Асноўныя напрамкі рэформ: адміністрацыйныя рэформы, ваенная рэформа, царкоўная рэформа, рэформы ў сферы прамысловасці і гандлю, новаўвядзенні ў сістэме адукацыі і культуры. Вынікі рэформ. Цывілізацыйны раскол рускага грамадства як вынік пятоўскіх пераўтварэнняў.

Тэма 3.2. Унутраная палітыка Расіі ў валадаранне Кацярыны II

Палітычная праграма Кацярыны II як ідэйная аснова рэформ. «Асветы абсалютызму». Асноўныя напрамкі ўнутранай палітыкі Кацярыны II. Указы, накіраваныя на далейшае развіццё прыгоннага права. Секулярызацыя царкоўна-манахійскіх земляў. Праект Н. І. Панина аб заснаванні Імператарскай Рады. Рэформа Сената. Адкрыццё Вольнага эканамічнага таварыства. Выкладзеная камісія 1767-1768 гг. Абласная рэформа. Жалаваныя граматы дваранству і гарадам.

Раздзел 4. Расія ў XIX - пачатку XX стст.

Тэма 4.1. Унутраная палітыка Расіі ў першай палове XIX ст. (Аляксандр I, Мікалай I)

Палацавы пераварот 1801 г. і забойства Паўла I. Узыходжанне на пасад Аляксандра I. Негалосны камітэт. Асноўныя напрамкі ўнутранай палітыкі Аляксандра I. Палітыка па сялянскім пытанні. Міністэрская рэформа. Рэформа Сената. Дзейнасць М. М. Сперанскага і ўстанова Дзяржаўнай Рады. А. А. Аракчэў і ваенныя паселішчы. Самадзяржаўе Мікалая I. Бюракратызацыя сістэмы кіравання. А. Х. Бенкендорф і III аддзяленне. Кадыфікацыя законаў. Палітыка ў галіне асветы і друку. Сялянскае пытанне і рэформа кіравання дзяржаўнымі сялянамі.

Тэма 4.2. Адмена прыгоннага права і рэформы 60-70-х гг. XIX ст.

Адмена прыгоннага права: прычыны, падрыхтоўка, сутнасць, наступствы і значэнне. Рэформы 60-70-х гг. XIX ст.: судовая рэформа, ваенныя рэформы, рэформы ў галіне мясцовага самакіравання (земская, гарадская), рэформы ў сферы адукацыі.

Тэма 4.3. Унутраная палітыка Аляксандра III

Сітуацыя ў Расіі да пачатку 1880-х гг. Народніцкі рух. Тэарэтычная дзейнасць

нарадавольцаў. Забойства Аляксандра II. Аляксандр III і контррэформы: цензура і асвета; сялянскае пытанне; увядзенне інстытута земскіх начальнікаў; земская і гарадская контррэформы.

Тэма 4.4. Расія ў канцы XIX - пачатку XX стагоддзя Расія на мяжы XIX-XX.

Сацыяльна-эканамічныя праблемы. Эканамічная мадэрнізацыя краіны. Рэформы С. Ю. Вітэ - індустрыялізацыя я "зверху": асноўныя напрамкі (вінная манополія, грашовая рэформа, прамысловая і гандлёвая палітыка, чыгуначнае будаўніцтва), вынікі. Першая руская рэвалюцыя: прычыны, асноўныя этапы і падзеі, расстаноўка сацыяльна-палітычных сіл, вынікі. Маніфест 17 кастрычніка 1905 г. Палітычныя партыі ў Расіі пачатку XX ст.: генезіс, класіфікацыя, праграмы, тактыка. Установа Дзяржаўнай думы. Праблемы і досвед парламентарызму ў Расіі ў пачатку XX ст. Аграрная рэформа П. А. Сталыпіна: эканамічная, сацыяльная і палітычная сутнасць; вынікі, адзнакі. Расія ў гады Першай сусветнай вайны: наспяванне агульнаацыянальнага крызісу.

Раздзел 5. Савецкая Расія / СССР у 1917-1945 гг.

Тэма 5.1. Расія ў перыяд Вялікай расійскай рэвалюцыі і Грамадзянскай вайны

Абвастранне грамадска-палітычнай сітуацыі ў Расіі ў пачатку 1917 г. Рост забастовачнага руху. Лютаўская рэвалюцыя. Звяржэнне самадзяржаўя. Двоеўладдзе ў Расіі: прычыны і сутнасць з'явы. Наростанне агульнаацыянальнага крызісу летам-восенню 1917. Карнілаўскі мяцеж і яго прыгнечанне. Дэмакратычная нарада і яе рашэнні. Падрыхтоўка большавікоў да ўзброенага паўстання. Дзейнасць ВРК. Кастрычніцкая рэвалюцыя ў Расіі і падзенне Часовага ўрада. II З'езд парадаў. Прычыны інтэрвенцыі і грамадзянскай вайны. Першыя антысавецкія выступленні. Стварэнне Добраахвотніцкай арміі. Мяцеж Чэхаславацкага корпуса і пачатак поўнамаштабнай грамадзянскай вайны. «Дэмакратычная контррэвалюцыя» і яе крах. Эскалацыя грамадзянскай вайны ў 1919 г. Паражэнне армій Калчака, Дзянікіна і Юдзеніча. Савецка-польская вайна 1920 г. Разгром Урангеля. Пачатак вываду войскаў інтэрвентаў з тэрыторыі Савецкай Расіі. Саветызацыя Закаўказзя і Сярэдняй Азіі. Баявыя дзеянні на Далёкім Усходзе. Завяршэнне грамадзянскай вайны і яе наступствы.

Тэма 5.2. СССР у 20-30-я гг. XX ст.

Эканамічнае развіццё савецкай Расіі ў гады "ваеннага камунізму" і НЭПа Прычыны абвясчэння палітыкі "ваеннага камунізму". Змяненне сістэмы кіравання народнай гаспадаркай. Нацыяналізацыя прамысловасці. Увядзенне прадразвёсткі ў вёсцы. Стварэнне дзяржгасаў і камбед. Пагаршэнне сацыяльнаэканамічнай сітуацыі ў Савецкай Расіі ў пачатку 1920-х гг. Масавыя сялянскія выступленні. Кранштацкі мяцеж. Выспяванне неабходнасці змены ўнутрыпалітычнага курса. X з'езд РКП(б) і абвясчэнне новай эканамічнай палітыкі. НЭП у розных галінах савецкай эканомікі (прамысловасць, сельская гаспадарка, гандаль, фінансавая сістэма). Супярэчнасці НЭПа і яго асноўныя вынікі. Згортванне новай эканамічнай палітыкі. Палітыка "вялікага скачка" ў СССР - фарсіраваная індустрыялізацыя і суцэльная калектывізацыя Прычыны, мэты, крыніцы ажыццяўлення індустрыялізацыі. Рэалізацыя першага і другога пяцігадовага плана развіцця народнай гаспадаркі. Стаханавскі рух. Вынікі індустрыялізацыі. Савецкая вёска другой паловы 1920-х гг. Стаўленне да калектывізацыі ў партыйна-дзяржаўным кіраўніцтве: І. В. Сталін і Н. І. Бухарын. Ажыццяўленне палітыкі калектывізацыі, яе вынікі і наступствы. Палітычны рэжым у СССР у 1930-я гг. Таталітарызм і яго адметныя прыкметы. Фарміраванне культасобы. Рэпрэсіўны апарат і яго органы: НКВС, ГУЛАГ, разгалінаваная сетка папраўча-працоўных лагераў і калоній, пазасудовыя органы рэпрэсій (Адмысловая нарада, «тройкі», «двойкі»). Асноўныя напрамкі рэпрэсій: рэпрэсіі супраць дзеячаў партыі і ваеначальнікаў, рэпрэсіі супраць сялянства (раскулачванне), узаемаадносіны з Рускай праваслаўнай царквой.

Тэма 5.3. СССР у гады Вялікай Айчыннай вайны

Пачатак вайны. Пераўтварэнне органаў дзяржаўнага ваеннага кіравання. Абарончыя бітвы летам–восенню 1941 г. Блакада Ленінграда. Абарона Масквы. Правал «бліцкрыгу». Контрнаступленне Чырвонай арміі пад Масквой. Новыя няўдачы РККА вясной-летам 1942 г. Сталінградская бітва. Наступ Чырвонай арміі зімой - вясной 1943 г. Курская бітва. Фарсіраванне Дняпра. Вызваленне тэрыторыі СССР у 1944 г. Вызваленне краін ЦЮВЕ. Берлінская аперацыя. Капітуляцыя Германіі.

Раздзел 6. СССР (Расія) у другой палове XX ст.

Тэма 6.1. СССР у 1945-1953 гг.

Дэмаграфічныя і эканамічныя наступствы Вялікай Айчыннай вайны. Сацыяльна-эканамічнае развіццё СССР у пасляваенныя гады. Аднаўленне прамысловасці: крыніцы, тэмпы, вынікі. Рэалізацыя ядзернай праграмы. Аграрная палітыка ўлад. Грашовая рэформа 1947 г. і адмена картачнай сістэмы. Новая геапалітычная сітуацыя пасля заканчэння Другой сусветнай вайны. «Халодная вайна»: прычыны, праявы, вынікі.

Тэма 6.2. СССР у перыяд «адлігі» і «застою» (1953–1985 гг.)

СССР у 1953-1964 гг.: XX з'езд партыі і лібералізацыя савецкага палітычнага рэжыму; аднаўленне правоў дэпартаваных народаў; рэфармаванне заканадаўства; сацыяльна-эканамічныя пераўтварэнні; развіццё навукі і культуры СССР у 1964–1985 гг.: нарастанне кансерватыўных тэндэнцый у палітычным жыцці; герантакратыя; дысідэнцкі рух; сацыяльна-эканамічнае развіццё; палітыка «разрадкі» між дународнай напружанасці.

Тэма 6.3. СССР у перыяд перабудовы (1985-1991 гг.)

Перадумовы карэнных пераўтварэнняў у СССР. М. С. Гарбачоў. Абвяшчэнне палітыкі "паскарання". Антыалкагольная кампанія. Чарнобыль і яго эканамічныя наступствы. Развіццё кааператыўнага руху. Закон аб дзяржаўным прадпрыемстве. Пагаршэнне сацыяльна-эканамічнай сітуацыі ў краіне. Правал эканамічных рэформаў М. С. Гарбачова. Палітычныя рэформы М. С. Гарбачова. Абвяшчэнне палітыкі "перабудовы" і "галаснасці". Кадровыя змены ў вярхах. Рэфармаванне вышэйшых органаў дзяржаўнай улады: стварэнне З'езда народных дэпутатаў і заснаванне пасады прэзідэнта. Адмена 6-га артыкула канстытуцыі СССР і абвяшчэнне шматпартыйнасці. Наростанне крызісных з'яў. Жнівеньскія падзеі 1991 г. Забарона КПСС. Белавежскія пагадненні і распад СССР.

Тэма 6.4. Расея ў 1992-2000 гг.

Правядзенне радыкальных рынкавых рэформ у пачатку 1990-х гг.: прыватызацыя, абвяшчэнне свабодных рынкавых коштаў і інш. Эканамічныя наступствы рэформ. Рост пратэстных настрояў у грамадстве. Дзейнасць Вярхоўнай Рады. Указ № 1400. Кастрычніцкія падзеі 1993 г. і іх наступствы. Прыняцце новай канстытуцыі і выбары ў I Дзяржаўную Думу. Прэзідэнцкія выбары 1996 г. Урадавая «чахарда» 1998 – 1999 г. Датэрміновая адстаўка прэзідэнта Б. Н. Ельцына. Абранне В. В. Пуціна прэзідэнтам РФ.